

Událost jako celek

Chceme-li se se všemi důsledky vymezit proti „geometrickému“ způsobu myšlení (trochu důsledněji či „důsažněji“ a zejména jinou cestou než Pascal), lze to provést a demonstrovat např. tím, že proti „geometrickému obrazci“ (jako je třeba čtverec nebo trojúhelník apod.) postavíme pro srovnání „událost“ (tj. jako schema, jako myšlenkový model), pochopitelně událost chápanou (míněnou) jako „vnitřně“ integrované dění, které má svůj počátek a svůj konec, tedy které je „celkem“. Z toho je především zřejmé, že zdaleka nestačí proti „neměnnosti“ čísel nebo obrazců zdůrazňovat pouhou „změnu“. Změna totiž může být chápána (a popisována, eventuelně interpretována) jako „souvislá série stavů“ (známý je Zénónův argument, že šíp musí postupně procházet sérií určitých míst, a přitom na každém z těchto míst že vlastně „stojí“). Proti pouhé změně musíme postavit „dění“; ale ani dění nesmíme chápat jako jakkoli kvalifikovanou souvislou kontinuitu, ale musíme respektovat, že v dění mají vedle kontinuity svou důležitost také diskontinuity, vedle souvislostí také nesouvislosti. A teprve tím se můžeme dostat dál k lepšímu, přesnějšímu pochopení toho, čemu budeme říkat „událost“ (a na prvním místě budeme uvažovat jen o „pravých událostech“; k těm ostatním, zatím nazývaným „nepravé“, se dostaneme až později, a to za pomoci a dokonce za předpokladu skutečnosti událostí „pravých“). Jedním ze základních rozdílů mezi událostmi „pravými“ a „nepravými“ je zvláštní schopnost těch „pravých“ se stát „subjekty“ (eventuelně – tady je zatím třeba stále ponechávat obě možnosti – ustavit, vytvořit či spíš dotvořit a přetvářet si svůj vlastní subjekt). Necháme-li zatím stranou otázku tzv. událostí primordiálních, a necháme-li zejména stranou události virtuální (což obojí má sice smysl při prověřování celé koncepce tím, že některé její složky či prvky „vyženeme do extrému“, a to pouze proto, abychom zatížili logickou či systémovou složku své teorie), platí že veškeré pravé události lze charakterizovat jako subjekty, tj. jako události, které si už svůj vlastní subjekt ustavili a které si ho nadále udržují a přetvářejí. Za všech těchto podmínek je potom možno klást ty správné otázky, totiž na příklad po tom, jak událost, která je děním v čase, může být v celém svém průběhu právě jednou určitou událostí, tj. celkem, a v čem resp. čím je založena její jednota, která předpokládá m.j. ustavení jistých nesouvislostí, dovolujících události jakožto subjektu odstup od okolí (prostředí), a naopak také určitých zvláštních souvislostí, které nemají jen procesuální charakter, nýbrž spojují, sjednocují veškeré fáze takové události v celkovou jednotu, tedy v celek.

(Písek, 080726-3.)